



Forsvarets seniorforbund

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep,
0030 Oslo

23. september 2026

Høringssvar – NOU 2026:9 - Veien mot et bedre og mer forutsigbart skattesystem

1. Innledende kommentarer

Forsvarets seniorforbund (FSF) viser til NOU 2026: 9 og gir med dette sine innspill til utredningen. FSF har sitt fokus på de forslagene som kan ha særlig betydning for pensjonister. For denne gruppen er det ikke bare de konkrete forslagene om pensjonsbeskatning som er relevante. Også skattevekslingen fra inntekt til forbruk, endringer i bolig- og fritidsboligbeskatningen og formuesskatten kan få merkbare virkninger.

FSF mener derfor at den videre oppfølgingen bør synliggjøre den samlede virkningen for pensjonisthusholdninger, og ikke bare vurdere hvert enkelt skattegrep isolert. Det er særlig viktig når begrunnelsen for flere endringer er aldringen av befolkningen og behovet for sterkere arbeidsinsentiver.

2. Pensjon og trygdeavgift

2.1 Reduksjon i trygdeavgiften gjelder ikke pensjonsinntekt

Kommisjonen foreslår i punkt 8.5.1 å redusere trygdeavgiften på lønns-/trygdeinntekt og næringsinntekt med 0,5 prosentenheter. I punkt 8.5.2 fremgår det at det ikke foreslås en tilsvarende reduksjon for pensjonsinntekt. Det innebærer som kommisjonen selv skriver at dette vil gjøre at skatt på lønnsinntekt og pensjonsinntekt nærmer seg hverandre noe.

Denne forskjellsbehandlingen bør etter FSFs syn vurderes særskilt. I punkt 8.2.4 beskriver NOU-en at den lavere trygdeavgiften på pensjon tradisjonelt er begrunnet med at pensjonsinntekt ikke gir samme opptjening av trygderettigheter som arbeidsinntekt. Den begrunnelsen endres ikke selv om det er ønskelig å styrke arbeidsinsentivene. Dersom satsforskjellen gradvis reduseres, bør det derfor forklares tydelig hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for beskatningen av pensjonsinntekt fremover.

Det er også et fordelingsspørsmål. I punkt 11.3.2 konstaterer kommisjonen selv at lettelsen fra redusert trygdeavgift i gjennomsnitt er mindre for husholdninger med lave inntekter, blant annet fordi pensjonsinntekt utgjør en større del av inntekten i disse husholdningene. Dette taler for at virkningene for pensjonister bør fremgå eksplisitt i den videre utredningen av skattevekslingen.

2.2 Pensjonsskattefradraget fra 67 år

Flertallet foreslår i punkt 8.5.2 å innføre en nedre aldersgrense på 67 år for pensjonsskattefradraget, og deretter la grensen øke i takt med normert pensjonsalder.

Kommisjonens begrunner endringen blant annet med behovet for å stå lenger i arbeid. Militært personell har en særaldersgrense begrunnet i den militære tjenestens art. Det samme gjelder andre yrkeskategorier. For personell som har avsluttet tjenesten innenfor et system med særaldersgrenser og særskilte tjenestemessige krav, er ikke avgangstidspunktet nødvendigvis uttrykk for samme individuelle arbeids-/pensjonsvalg som for andre

arbeidstakere. Det samme gjelder personer som har hatt et langt yrkesliv innenfor tradisjonelle sliteryrker. FSF finner det urimelig at personer innenfor slike yrkeskategorier skal få en skatteskjerpelse.

3. Arbeidslinjen, aldring og den samlede belastningen på pensjonister

Kommisjonen viser i punkt 1.3 og 8.5.2 til at befolkningen blir eldre, at veksten i den yrkesaktive befolkningen avtar, og at utgiftene til pensjon, helse og omsorg vil øke. Dette brukes som begrunnelse for å styrke insentivene til arbeid og for enkelte innstramminger i pensjonsbeskatningen.

FSF har forståelse for at demografiske endringer og bærekraften i det offentlige utgiftsnivået må inngå i vurderingen av skattesystemet. Samtidig er dette svært generelle samfunnsøkonomiske hensyn. De samme hensynene lå også sentralt i pensjonsreformen, der levealdersjustering, fleksibelt uttak og sterkere insentiver til å stå lenger i arbeid nettopp skulle bidra til å møte en aldrende befolkning og færre yrkesaktive per pensjonist.

Når de samme demografiske premissene senere brukes som selvstendig begrunnelse for nye innstramminger i beskatningen av pensjonister, oppstår et viktig spørsmål om samlet belastning. Et argument som i prinsippet kan begrunne endringer på tvers av store deler av den økonomiske politikken, bør ikke alene være tilstrekkelig til å fastsette hvordan byrdene skal fordeles mellom yrkesaktive og pensjonister.

For den enkelte pensjonist er det summen som er avgjørende: pensjonsreformens virkninger på årlig pensjon, reguleringen av løpende pensjoner, skatteendringer, avgiftsøkninger og andre endringer i kjøpekraft. Hvert tiltak kan isolert sett beskrives som moderat eller velbegrunnet, mens den kumulative virkningen over tid kan være en gradvis forskyvning av en større del av finansieringsansvaret over på pensjonistene.

FSF mener derfor at hensynet til arbeidslinjen bør suppleres med et tydelig prinsipp om generasjonsmessig balanse og forutsigbarhet. Når pensjonister i liten grad kan påvirke tidligere yrkesvalg, opptjening eller tidspunktet for avsluttet tjeneste, bør større endringer i deres disponible inntekt vurderes samlet og over tid. En helhetlig skattereform bør ikke bare vise hvordan hvert forslag påvirker arbeidstilbudet, men også hvordan reformpakken samlet påvirker dem som allerede har avsluttet yrkeslivet.

FSF vil også minne om at alderspensjonen er opptjente rettigheter gjennom et langt yrkesliv. De kan ikke gradvis utvannes gjennom ulike reformer som i sum reduserer pensjonistenes kjøpekraft trinn for trinn.

4. Andre forslag

4.1 Skatteveksling fra inntekt til forbruk

I kapittel 9 foreslår kommisjonen flere endringer i merverdiavgiften. Den lave satsen foreslås økt fra 12 til 15 prosent (punkt 9.6.2), og kommisjonen foreslår eller anbefaler videre utredning av flere grunnlagsutdelelser.

Kommisjonens modell er at økte inntekter fra blant annet merverdiavgift skal gi rom for lavere inntektsskatt. For pensjonister er dette asymmetrisk: de møter prisvirkningen av økte forbruksavgifter, men får ikke reduksjonen på 0,5 prosentenheter i trygdeavgiften på pensjonsinntekt. Økt personfradrag på 10 000 kroner gir riktignok en lettelse for pensjonister som betaler skatt på alminnelig inntekt, men kompenserer ikke nødvendigvis for den manglende trygdeavgiftslettelsen og økte forbruksavgifter.

Punkt 11.3.2 bør derfor følges opp med egne fordelingsanalyser for pensjonisthusholdninger, fordelt etter inntektsnivå og alder.

4.2 Bolig og fritidsbolig

I punkt 7.5.2 foreslår kommisjonen endringer i gevinstbeskatningen av egen bolig og flertallet foreslår å fjerne skattefritaket for gevinst ved salg av egen fritidsbolig. Det foreslås overgangsregler for gevinster opptjent under dagens regime.

For eldre husholdninger kan realisering av bolig eller fritidsbolig være knyttet til overgang til en mer egnet bolig, flytting nærmere familie eller avvikling av eiendeler som er opparbeidet gjennom et langt yrkesliv. FSF ber derfor om at mobilitets- og likviditetsvirkningene for eldre husholdninger inngår tydelig i den videre vurderingen, herunder betydningen av overgangsregler og fastsettelse av inngangsverdi.

• 4.3 Formuesskatt

Kapittel 6 innebærer ikke entydig en skatteskjerpelse for pensjonister. Kommisjonen foreslår lavere formuesskattesats, et høyere generelt bunnfradrag og et særskilt bunnfradrag for primærbolig, samtidig som verdsettelsesrabatter foreslås fjernet. NOU-en påpeker uttrykkelig at personer med banksparing – herunder pensjonister som kan foretrekke lav risiko – kan få redusert formuesskatt som følge av lavere sats (punkt 6.5.3).

Samtidig kan endret verdsetting av primærbolig og en mulig mer markedsnær verdsetting av fritidsboliger få betydning for eldre som har høy boligformue, men begrenset løpende inntekt. Siden kommisjonen ikke har samlet seg om én sats eller ett endelig nivå på boligbunnfradraget, bør den konkrete virkningen vurderes når en eventuell konkret modell foreligger.

5. Momenter FSF ber om blir belyst i den videre oppfølgingen

Basert på de punktene som nå er kommentert, anmoder FSF om at følgende punkter blir belyst og hensyntatt i den videre behandlingen:

- Den samlede virkningen av skatte- og avgiftsforslagene for pensjonisthusholdninger, ikke bare virkningen av hvert tiltak isolert.
- Begrunnelsen for at trygdeavgiften reduseres med 0,5 prosentenheter for lønns-/trygde- og næringsinntekt, men ikke for pensjonsinntekt, sett opp mot den tradisjonelle begrunnelsen for lavere trygdeavgift på pensjon.
- Om skattevekslingen fra inntekt til forbruk gir en rimelig balanse når pensjonister betaler økte forbruksavgifter, men ikke får samme trygdeavgiftslettelse som yrkesaktive.
- Hvordan forslaget om aldersgrense for pensjonsskattefradraget faktisk slår ut for personer som mottar tidligpensjon og som har stått i tradisjonelle sliteryrker.
- Hvordan begrunnelsen om styrking av arbeidslinjen skal anvendes på grupper der avgang fra yrket følger av særaldersgrenser pga tjenestens karakter eller andre særlige hensyn.
- En samlet vurdering av hvordan pensjonsreform, pensjonsregulering, skatteendringer og avgiftsendringer over tid påvirker pensjonistenes kjøpekraftsutvikling.
- Konsekvensene av endret gevinstbeskatning av bolig og fritidsbolig for eldre husholdningers mobilitet, likviditet og mulighet til å tilpasse bosituasjonen.
- At fremtidige endringer som begrunnes med demografi og arbeidslinje også vurderes opp mot hensynet til generasjonsmessig balanse, forutsigbarhet og allerede gjennomførte reformer.

6. Avsluttende merknad

NOU 2026: 9 legger opp til en bred skatteveksling og må derfor også vurderes bredt. FSF ber særlig om at den videre oppfølgingen synliggjør den kumulative virkningen for pensjonister. Demografisk aldring og arbeidslinjen er viktige hensyn, men de bør ikke behandles som en generell begrunnelse som automatisk avgjør hvordan kostnadene ved fremtidige reformer skal fordeles. Et forutsigbart skattesystem bør også gi mennesker som har avsluttet et langt yrkesliv og med opptjente pensjonsrettigheter har rimelig trygghet for at flere enkeltstående endringer ikke samlet fører til en vesentlig og lite synlig svekkelse av disponibel pensjonsinntekt.

Med vennlig hilsen

Jan Erik Thoresen
Leder Forsvarets seniorforbund